

Радєва Ольга
к.е.н., доцент,
Діміянова Олександра
студентка

Запорізький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В ОПТОВІЙ ТОРГІВЛІ

Торгівля – є однією з найдавніших форм економічної діяльності. Оптова торгівля – це сфера підприємницької діяльності з придбання і реалізації товарів великими партіями підприємствам роздрібною торгівлі та іншим суб'єктам підприємницької діяльності [1].

Підприємства оптової торгівлі займають місце між виробництвом та роздрібною торгівлею. Їхня мета полягає перш за все у забезпеченні товарами споживачів від виробника.

Серед завдань оптових підприємств є забезпечення відвантаження покупцям товару необхідними їм партіями, які в подальшому сприятимуть:

- зниженню витрат на перевезення та обіг;
- своєчасному постачанню необхідними видами та кількостями товарів.

Для документального руху товарів на підприємстві оптової торгівлі використовують наступні первинні документи:

- при придбанні товарів на умовах розрахунку та обміну: накладна, товаротранспортна накладна, довіреність, доручення, рахунок фактура, податкова накладна, сертифікат якості;
- безкоштовне отримання: накладна, товаротранспортна накладна, сертифікат якості;
- надходження товарів як внесок до статутного капіталу: заява особи яка вносить ці товари, накладна, податкова накладна, сертифікат якості;
- оприбуткування лишків: акт інвентаризації [2].

Товари, які поступили на оптові склади, підтверджуються наступними документами:

1. Товарно-транспортною накладною, якщо була виявлена нестача – складається акт. За умови, що товари надійшли від залізниці – складається комерційний акт, або приймальний акт який є підставою для пред'явлення претензій постачальнику у випадку невідповідності.

2. У випадку коли товари на підприємство потрапляють без відповідних документів, тоді оформляється Акт приймання товарів без зазначеного рахунку постачальника.

3. Податкова накладна – документ, в якому вказуються реквізити, ставка та сума ПДВ, ціна на товар, загальна сума, що належить до оплати. Податкова накладна складається у двох примірниках, один для продавця, інший відповідно для покупця. Якщо податкова накладна виписується у паперовому вигляді, тоді продавець залишає собі копію, а покупцеві віддає оригінал [2].

Товари відносяться до запасів і є оборотними активами підприємства, оцінюються та відображаються в обліку відповідно до П(С)БО 9 «Запаси». Для того щоб придбаний товар було визнано активом, повинні бути дотримані наступні вимоги:

- використання таких товарів у майбутньому має принести певні економічні вигоди;
- вартість товарів має бути достовірно визначена.

Тобто, товар вважається активом, якщо існує можливість його реалізації в майбутньому.

Первісна вартість формується в залежить від того, яким чином товари надійшли на підприємство торгівлі. Найчастіше на підприємствах оптової торгівлі формою оплати виступають грошові кошти. Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» поняття собівартості придбаного товару може бути застосоване щодо товарів, придбаних за грошові кошти, і являє собою їх первісну вартість.

На підприємствах які займаються оптовою торгівлею облік ведеться на рахунок 28 «Товари». Цей рахунок призначений для обліку товарів, матеріалів які в подальшому будуть продані. За дебетом субрахунків 281-284 відображається збільшення придбаних товарів та їх вартості, за кредитом – зменшення вартості реалізованих товарів.

При списанні товарів в результаті вибуття використовується один із методів: метод оцінки за ідентифікованою собівартістю, оцінка за середньозваженою вартістю, метод ФІФО, ціна продажі.

Товари які надійшли на підприємство, але не відповідають стандартам та технічним умовам – відображаються на позабалансовому рахунку 023 «Матеріальні цінності на відповідному зберіганні», і обліковуються за ціною яка вказана у документах постачальника або за справедливою вартістю, до моменту узгодження ціни із постачальником. Якщо є нестачі, невідповідність якості або пошкодження – товар при прийнятті відображається на субрахунку 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей».

Для узагальнення інформації використовується Рахунок 70 «Доходи від реалізації», а саме субрахунок 702 «Дохід від реалізації товарів». По кредиту цього субрахунку відображається збільшення доходу від реалізації разом із сумою непрямих податків, зборів, обов'язкових платежів, які включені в ціну продажу, по дебету – належна сума непрямих податків, зборів, обов'язкових платежів, суми, отримувані підприємством на користь комітента, принципала, щорічне або щомісячне віднесення суми чистого доходу на рахунок 79 «Фінансові результати», субрахунок 791 «Результат основної діяльності».

Для обліку витрат операційної діяльності підприємства торгівлі використовують наступні рахунки: 92 «Адміністративні витрати»; 93 «Витрати на збут»; 94 «Інші витрати операційної діяльності». Для узагальнення інформації про собівартість реалізованих товарів передбачений рахунок 90 «Собівартість реалізації», субрахунок 902 «Собівартість реалізованих товарів» [3].

Можна зробити висновок, що питанню обліку в оптовій торгівлі, приділяється велика увага як в теорії, так і на практиці. Для того, щоб покращити облік на підприємствах оптової торгівлі, потрібно, щоб кожне підприємство у своїй діяльності використовувало відповідні програми, для максимального автоматизування процесу обліку товарів. Також не менш важливим фактором виступає якісне забезпечення інформацією, на основі якої можна буде приймати управлінські рішення, розширювати споживчий ринок не тільки між суб'єктами регіонального рівня, але і на рівні світового ринку, який дозволить отримувати більший прибуток від основної діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Скрипник М. Є. Організація стратегічного обліку в умовах інноваційної діяльності. Економіка та суспільство. Мукачево: Випуск 3, 2016. С. 542-548
2. Свідерський Є. І. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2004. С. 233
3. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (Дата звернення 11.10.2020)